

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred za v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge evropske države 6 K. Kdaj boji sam post, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Delavci „Kotliškega tiskovnega društva“ delujejo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Korovška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korovška cesta št. 5, vnaprejšnja naročnina, imenite in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrite za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do ure štiri. — Reklame se sprejemajo do ure štiri. — Reklame se sprejemajo do ure štiri.

Našim naročnikom.

naznanjamo, da „Slovenski Gospodar“ prihodnje leto ne bo imel več „Naš Dom“ kot prilogo. „Naš Dom“ bo postal namreč samostalen list z lastnim uredništvom, bo imel večjo obliko kakor dozdaj in bo izhajal vsakih 14 dni. V povečani obliki bo „Naš Dom“ stal celo leto 2 kroni. Mesto „Našega Doma“ pa bo imel „Slov. Gospodar“ vsakih 14 dni za prilogo „Gospodarske novice“, ki bodo prinašale kratke, zanimive in podučne gospodarske članke, kar bo za čitatelje „Slov. Gospodarja“ gotovo velikega pomena. „Slov. Gospodar“ bo stal tudi zanaprej 4 krona na leto. Svoje cenjene naročnike prosimo, da nam ostanejo tudi zanaprej zvesti. Vsak naročnik naj skuša pridobiti našemu listu novih naročnikov in prijateljev.

Današnji številki „Slov. Gospodarja“ je priložena tudi položnica, da nam cenj. naročniki morejo poslati naročnino za novo leto 1908. Prosimo pa prav uljudno, da se naročniki poslužijo te položnice samo za pošiljanje naročnine za „Slov. Gospodarja“, kajti če se s to položnico kaj drugega plačajo, napravijo upravištvu velike težave.

Ob enem tudi prosimo, da bi cenj. naročniki začeli naročnino takoj zdaj pred Božičem pošiljati, kajti ob novem letu se nam delo strašno kupiči.

Dalje imamo še eno prošnjo: Dosedajni naročniki naj napišejo na srednjem oddelku položnice zgoraj besedo „Star“, novi naročniki pa besedo „Nov“, da se dopošiljanje lista ne zakasne.

Upravništvo „Slov. Gosp.“

Kmetje, na noge!

Cel naš volilni boj se je vršil s klicem, da z vsemi močmi varujemo našemu kmetu njegove dohodke, predvsem dohodke iz živinoreje. Liberalna Narodna stranka in njeni kandidati so se tudi polastili tega klica ter izjavljali, da bodo v državnem zboru preprečili vsako nakano, s katero bi se hotelo uničiti dohodke iz naše živinoreje.

Kmet je, dandanes uboga para, povsod ga tlačijo z davki in plačili, le edina živinoreja je bila en čas vir še precej dobrih dohodkov. Za to je naloga vsake poštene kmečke stranke, da brani kmeta pred vsako škodo.

Podlistek.

Za Njeno čast!

Zgodovinska povestica iz preteklosti Španije.
Spisal F. S. Segula (l. 1890).

I.

8. decembra l. 1650. bila je stolna cerkev v Sevilji (Sevilla) na Španskem kraj jako zanimivega dogodka.

Visoki cerkveni dostojanstveniki v purpuru in svilu, kraljevi uradniki v zlatih uniformah sedeli so tu in tam po cerkvi na svojih vzvišenih sedežih; med visoko gospodo pa je bilo vse natlačeno priprostega ljudstva, vitke, visoke postave rujavih, temnih lic, lasi črnih do črno-modrih, žene bistrh oči, nečesanih las, s cvetlicami v rokah in na prsih.

Bila je naznanjena „disputacija o brezmadežnem spočetju Device Marije.“ Takrat ta verska resnica še ni bila od katoliške cerkve kot dogma razglašena, smelo se je tedaj o nji sami govoriti, dokazovati, „disputirati“ proti ali za.

Ali v Španiji? Ali so tam tudi bili nasprotniki tega nauka? Saj patroninja Španije bila je od nekdanj Mati božja pod naslovom „brezmadežno Spočeta, brezmadežne Device.“

Nikjer ni imel ta naslov Marijin gorečnejših zagovornikov, kakor v Španiji. Mesto Sevilja dalo je napraviti za stolnico dragoceno preprogo (tapeto), na kateri so bile iz samih biserov in dragih kamnov sestavljene črke: „Beata Virgo Maria, sine peccato concepta“ (Blažena Devica Marija, brez greha spočeta). Cena tega dela bila je 80.000 zlatih cekinov!

Toda kaj so storili poslanci Narodne stranke v državnem zboru? Socijaldemokrati so vložili nujni predlog, v katerem so se pritoževali zaradi podražanja živil ter zahtevali med drugim tudi, da se odprejo meje za tujo živino in da se sme uvažati prekomorsko meso. Toda to bi pomenilo smrtni udarec za naše kmete! Zato so poslanci Kmečke zveze in sploh cel Slovenski klub glasovali proti socialdemokratskemu predlogu.

Toda čujte, kmetje, in sodite! Jugoslovanski klub, v katerem sede štajerski liberalni Slovenci, pa je glasoval za predlog. In med onimi, ki je glasoval na ta način za odprtje mej in za uvoz prekomorskega mesa, je bil tudi „dični“ poslanec Roblek. Poslanec Ježovnik je bil vsaj tako previden, da je od seje izostal in se ni udeležil glasovanja.

Kmetje! Roblek, to je vaš prijatelj, kakor Vam ga je hvalila „Narodna stranka“. Z mirno dušo glasuje proti kmetu. Kaj je njemu, bogatemu meštarju, ako Vi stradate, propadate in morate prodajati svoje domove? Njemu in celjskim vohiteljem se dobro godi, in bedo ljudstva poznajo le v besedah ob času volitev!

V resnici pa so izdajalci ljudskih koristi, izdajalci kmeta!

Slovenci!

Naši narodni nasprotniki so začeli s podvojeno silo delati na naš narodni pogin, osobito odkar so mladi celjski voditelji zanesli bratomorni boj tudi na štajerska tla. Ako hočemo zabraniti največje zlo, ki preti naši narodni stvari, treba je vso pozornost obrati na naklepe in navale nasprotnikov.

In vodilno nalogo mora prevzeti naše razumnštvo ter njeno častniško glasilo. Toda samo en vpogled na celjsko „Domovino“, ki edina izmed slovenskih štajerskih listov trikrat izhaja in je torej zahtevam razumnštva najbližja, nam zadobi žalostno prepričanje, da uporablja „Domovina“ svojo častniško moč skoro izključno le proti slovenskim sobratom, ki so drugega mišljenja, kakor se nji dopade, da pa slovenske narodne stvari noče braniti v povoljni meri proti našim narodnim sovragom.

Vsled tega se je rodila med rodoljubi čistega narodnega mišljenja misel, ustanoviti nov list, ki bi vršil ono nalogo, katero „Domovina“ tako hudo in na-

šemu narodu v kvar zanemarija. In ta misel se bliža tudi svojemu uresničenju! Ravno kar so se razposlale med odlične naše rodoljube pozivne pole, da pomagajo postaviti list na trdna tla. Upamo, da bo naš klic našel tudi odmev povsod, kjer bivajo ljudje dobre volje.

Naloga novemu listu bo, odbijati napade nasprotnikov na slovenski narod ter kazati našim političnim strankam, kje in kako jim je vršiti narodno dolžnost. List pa bo tudi zagovarjal težnje vseh stanov našega naroda ter skrbel, da se med stanovi izravna nasprotstva in da narod vsestranski napreduje. Verskega prepričanja slovenskega naroda ne bo nikdar žalil, ampak se tudi v tem oziru postavil tje, kjer stoji zdravi del našega ljudstva.

Štajerski Slovenci! Vabimo Vas, da posvetite novemu listu, ki bo budil narod na pozitivno delo in ne na razpor in bratomorni boj, že sedaj svojo pozornost ter mu lajšate pot med vse sloje našega ljudstva. Vse natančneje objavimo v bližnji prihodnosti.

Odbor za novi list.

Občni zbor S. K. S. Z. v Ptuj.

Ob obilni udeležbi je imela danes teden S. K. S. Z. za Štajersko svoj občni zbor v Ptuj. Prišlo je tudi precej lepo število kmečkega ljudstva. — Predsednik zveze, državni poslanec dr. Korošec je po otvoritvi zborovanja sporočil pozdrave predsednika osrednje zveze dr. Kreka, poslancev Slovenskega kluba, posebno poslancev Slov. Kmečke zveze. Iz poročila tajnika povzamemo, da je Zveza minulo leto krepko in plodonosno delovala, ustanovila več potovalnih knjižnic, tri na najskrajnejši meji, ki prav uspešno delujejo, priredila socijalni tečaj v Mariboru, ki ni ostal samo v spominu našim somišljenikom, ampak tudi nasprotnikom. V Zvezi je 73 društev. Zelo ugodno kljub mnogim izdatkom je poročilo blagajnika. Prebitka je 142 K 71 v. O nalogah prihodnosti je govoril zelo obširno znani organizator kat. slov. mladine g. župnik Gomilšek. Njegov govor prinesemo v prihodnjem „Našem Domu“.

G. Pšunder predlaga, da v okrepitev blagajne izdaja Zveza bloke, razglednice, brošurice, vžgalice itd.

mogli priti v častni tempel te skrivnosti in v trdnjavo njene obrambe, so že tako znana, da (kakor je pred mnogimi leti eden največjih španskih govornikov na prižnici sam obetal). — nikdo ne more niti stopinje storiti razven v tujih sledih!

In začel je nadalje pripovedovati:

Bila je — v starodavnih časih, v nekem mestu Grecije — neka zelo lepa devička obdolžena neke strašne hudobije. Pripeljejo jo pred porotnike, da bi zaslišala svojo obsodbo. Imela pa je obličje popolnoma zakrito, — tako so morale takrat vse ženske prihajati pred sodnika. Zagovornik začne z veliko spretnostjo braniti svojo obdolženo obvarovanko in navaja vse postave, ki bi mogle govoriti za njo. Ali kaznivo dejanje je bilo tako očitno in vse okolščine tako jasno dokazane, da se je že bralo na obrazih sodnikov, da bo obdolžena deklica gotovo obsojena na smrt. Tedaj se še enkrat vzdigne zagovornik in z roko odtegne zagrinjalo od obličja device. Sodniki so nad izvanredno lepoto ostrmeli in na mah spremenili svojo sodbo in prepričanje. Ne, ne, na tako veliki lepoti ne more obviseti madež hudodelstva. Srce tako lepe device ni zmožno nobene hudobije! — To sodbo od vas doseči je danes tudi moj namen!

Potem je naslikal Vieira v mičnih potezah celo življenje Marijino in slednjič vzdikne:

Poglejte Marijo, poglejte mater Jezusovo, spomnite se vseh njenih besed in dejanj, in pri pogledu na tako neskončno lepoto vzdiknite z menoj kakor enih ust: Ti, o Devica, si zares brez madeža spočeta, ker zares, pri taki dušni lepoti ni mogoče, da bi greh imel le za en trenutek oblast nad teboj! Tvoja lepota sama je že dokaz dovolj, da si brez madeža spočeta!

Nad vhom kraljeve palače v Madridu bliščala se je že leta 1400. podoba Brezmadežne.

Kardinal Ximenes ustanovil je leta 1506 bratovščino brezmadežnega spočetja; slavn španski kralj Filip II. imel je podobo brezmadežne Device v svojem grbu — modro na belem polju — ter je uvedel češčenje brezmadežnega Spočetja kot vedno dolžnost v svoji kraljevi rodovini.

Odtod so to pobožnost sprejeli tudi Habsburžani, zlasti Ferdinand II. In že leta 1723. je prosil kralj Filip V. sv. Očeta v Rimu, naj izpolni že vendar enkrat prošnjo katoliškega sveta in naj razglasi brezmadežno spočetje Device Marije kot versko resnico.

Tako je stala ta zadeva omenjenega dne, ko je prišel častitljiv starček, goreč Marijin pridigar o. Antonio Vieira d. J., v Seviljo in naznanil s privoljenjem kardinalovim javno disputacijo (znanstveni prepir).

Kot nasprotnik priglasil se je mladi dominikan padro (oče) Augustino.

V stolnici postavljeni sta dve prižnici blizu skupaj, ena nasproti drugi. Na eno stopi mili starček Vieira, na drugi se pojavi visoka postava dominikana.

Vieira začne:

Pohvaljen bodi najsvetejši zakrament in brezmadežno spočetje Device Marije, ki je brez izvirnega greha v prvem trenutku svojega življenja prišla na ta svet!

Potem z nepopisljivo ponižnostjo in milobo nadaljuje:

O skrivnosti, ki je predmet današnjega našega nasprotja, je težko že kaj novega povedati, kar bi se ne bilo že povedalo. O brezmadežnem Spočetju hočem govoriti. Pa vsa pota, po katerih bi gotovo

Neki ud vpraša, ali bi ne smela društva imeti društvene sobe tudi v gostilni. — Zveza je temeljno proti temu. Stariši izročajo mladino društvom v pouk, v gostilni je pa prilika za pijačevanje prevelika.

V razgovoru o župnijskih knjižnicah se je odobril nasvet, da se župnijske knjižnice posodijo društvom, kjer ljudje rajši zahajajo v društveno knjižnico. K temu predmetu je govoril tudi mladenič Krajc.

Zaradi predavateljev se sklone, da naj za menjavo govornikov skrbijo dekanijski odbori, ker osrednjemu odboru ni mogoče, na vsako zborovanje poslati kakega govornika. Glede na čas je g. Gomilšek naglašal, da je najbolj pripraven čas za predavanje, ob delavnih zvečer prirediti taka predavanja. V počitnicah bodo pomagali gg. visokošolci in bogoslovci, kakor so obljubili na sestanku kat. nar. dijakov v Ljutomeru. Včasih se lahko tudi od drugod dobi kakega v govoru bolj izvežbanega mladeniča; za to osrednji odbor obljubi svoje posredovanje, če se mu le pravočasno naznani.

V dosego denarnih sredstev naj prireajo društva veselice s srečelovom, s šaljivo licitacijo itd.

G. Brenčič predlaga, da bi se za predavanja pridobilo govornikov strokovnjakov, ki bi pojasnovali strokovna, posebno važna kmečka vprašanja; dalje da bi si društva naj naročila strokovne liste.

G. predsednik odgovarja, da tako prihajajo potovalni učitelji radi na zborovanja, samo povabiti jih je treba. Strokovne liste si pa naj društva le pridno naročujejo, saj je njih glavni namen, pospeševati stanovsko izobrazbo.

G. Meško s Polenškaka opozarja, da je treba večje pozornosti pri knjižnicah, da se v nje ne utihotapi kaka slaba in nekrščanska knjiga. K temu omenja Gomilšek, naj bi nad knjižnicam izvrševali vrhovno nadzorstvo dekanijski odbori, v katerih bi naj bilo vsako društvo po enem odborniku zastopano.

G. predsednik priporoča, da se naj tam, kjer so za to ugodne razmere, goji tudi telovadba. Na Štajerskem imamo že v Trbovljah telovadni okrožek, ki izvršno uspeva. Letos se bo v Ljubljani vršil telovadni tečaj za voditelje telovadnih krožkov.

Na to predsednik še enkrat poudarja, naj naša društva smatrajo kot svojo bistveno nalogo, posvečevati svojo skrb gospodarskim vprašanjem. Iz naših društev bi morale iziti misli in predlogi za povzdigo gospodarskega blagostanja v dotičnem okraju; na primer bi se naj razmotrivala vprašanja zavoljo izvoza kakega pridelka iz domačega kraja, vprašanja o potrebi in ustanovitvi kake zadruge, posojilnice itd. Naša društva bi naj agitirala za različna gospodarska potovanja, ali bi naj sama, če je mogoče, prirejela tako potovanje. Naša društva morajo biti agitatorji za krščansko-socialno idejo in naj v ta namen pridno razširjajo katoliške časopise.

G. župnik Ozmeč sproži vprašanje o kmetijskih podružnicah ter naglašja, da so v marsikaterem oziru prav koristne; sklone se, pospeševati ustanavljanje takih podružnic.

O predavanjih v društvi ob zimskem in tudi drugem času je poročal Zvezin podpredsednik g. dr. Hohnjec. Sestavil se je načrt predavanj in predmetov, ki se bo objavil v „Našem Domu.“

Pri tej točki je iz kroga udeležencev bila izražena marsikatera želja, osobito naj se pri predavanjih nikar ne zanemari splošna zgodovina Slovencev in posebej zgodovina domačega okraja in kraja. Med drugimi priporoča g. Gomilšek, da naj se poskrbi za gledališke igre iz slovenske zgodovine za

manjše odre; treba bode tudi oskrbeti knjigo kot pripomoček za gospodinjstvo odgojo slovenskih žen in deklet.

G. Hamersak od sv. Urbana priporoča, naj se iz vsakega kraja pridno dopisuje v naše katoliško-narodne liste, da se ti izpopolnijo v vsakem oziru.

Nato se je vršila volitev odbora. Izvoljeni so bili naslednji gospodje: odborniki: dr. Korošec, dr. Hohnjec, dr. Verstovšek, Gomilšek, Kociper, dr. Jerovšek, Krajnc, Spindler, Leskovar, Markošek, dr. Kovačič, Vračko; namestniki: dr. Medved, Žolger, Čede, Gorišek.

Prvi občni zbor S. K. S. Z. je torej prav lepo uspel. Zbral je precejšnje število somišljenikov, izobrazencev in tudi zastopnikov kmečkega in delavskega ljudstva. Vsi so bili zbrani v najlepši slogi, saj je vse družil isti visoki cilj. Posebno nas je veselilo dejstvo, da so tudi priprosti ljudje iz ljudstva kazali veliko zanimanje za izobrazbo našega naroda, in da je marsikateri prišel s prav pametnim in praktičnim nasvetom. To zanimanje je dokaz, da je naš narod napreden narod, ki ima v sebi sposobnost in zmožnost za višjo izobrazbo, in ki obenem hrepeni za vsestranskim napredkom, kateremu edino manjkajo za to potrebna sredstva. To nam je poročstvo boljše bodočnosti za naše ljudstvo.

S. K. S. Z. za Štajersko more biti zadovoljna z uspehi prvega svojega leta ter ponosna na nje. Ti uspehi naj nas bodrijo k vztrajnemu nadaljnjemu delovanju. Cilj je visok, namen prav lep. Gre se za omiko, napredek, blagostanje našega milega naroda. Kdo ne bi tukaj hotel sodelovati? Pod svojo zastavo vabimo vse prave in krščansko misleče rodoljube. Zastava je razvita, borilci in delavci naprej!

Na občni zbor so došli med drugimi pozdravi sledeči brzojavni pozdravi:

Zbrane srčno pozdravlja! — Slovenski klub.

Vsem rojakom živio! — Slovenke iz Dunaja.

Zaupniki Kmečke zveze šentlenarškega okraja, zbrani na sestanku pri Sv. Lenartu, pošiljajo iskrene pozdrave, želeč krščansko-socialnemu delovanju blagoslova v prid slovenskega ljudstva.

Želim obilno uspeha, prijateljski pozdrav. — Odbor bralnega društva Sv. Lovrene nad Mariborom. Brezočnik, predsednik, Pušenjak, blagajnik, Fišinger, podpredsednik, Pavlič, odbornik.

Slovensko-krščansko-socialnemu delu želita zmago! — Kukovič, Schreiner.

Državni zbor.

Vsak dan nam prinese nove ministre. Domobranski minister Lačer je moral iti v pokoj in na njegovo mesto je prišel feldmaršallajtnant Georgi. Lačer ni rad šel v pokoj, toda da bo vendar lažje prenašal neprostovoljen pokoj, bil je povzdignjen v baronski stan. O novem ministru Georgiju pravijo, da je postal minister na posebno željo prestolonaslednika Franca Ferdinanda, kejeja dobrodejen upliv se sploh od dne do dne občutljiveje čuti v naši politiki. Lačer v zbornici ni bil priljubljen, in ko je predsednik naznanil njegovo vpokojitev, se je slišalo odobravanje.

O glasovanju zaradi podražanja živil poroča naš list v posebnem članku in med novicami. Iz Dunaja se nam samo piše: Kakor se opazuje, je posla-

nec Roblek popolnoma pod uplivom ljubljanskega Hribarja, torej zastopnika meščanov. Iz tega stališča edino je razumeti, da je glasoval za meščanskimi poslanci in da obstruira nagodbo. Kajti nagodba je ravno za Savinjsko dolino življenske potrebe. Koliko škode bo imela ta dolina, če se ji zaprejo ogrske meje! Jezovnik se kaže v zadnjem času mnogo bolj samostalnega in se ne da tako slepo voditi od Hribarja in Ploja, ki delata za slovensko ljudstvo pogubno politiko.

Roblek se blamira! Roblek je prvokrat govoril in se prvokrat osmešil v državni zbornici. Predsednik naznani, da se je Roblek oglasil za vprašanje na zborničnega predsednika. Roblek vstane in daleč okoli njega nobene žive duše. Osamel stoji kakor zalujoča oljka na hribih tužne Istre. Počasi pride vendar nekoliko usmiljenih poslancev bližje, ki se postavijo okoli njega. In poslanec Roblek diha tiho in boječe besedo za besedo. Poslanci se mu smejejo. Podpisal je predlog, koje vsebine ni poznal. Sedaj prekličje svoj podpis ter vpraša predsednika, če hoče to popraviti. Predsednik pa poslanca Robleka pouči, da se podpis ne da več preklicati. Čehi so nevoljni na Robleka in delajo različne vsiklike. Roblek pa se polagoma bled in potrj odstrani iz zbornice. To noč je spal na lavorikah svoje prve blamaže v državni zbornici!

V torek dne 3. dec. se je začela velika razprava o vseučiliščih. Cerkvi sovražni profesor Masaryk je stavil predlog, naj se vseučilišča ohranijo proste pred uplivom katoliških nazorov. Na dolgo in široko je utemeljeval svoj predlog. Prvi mu je odgovarjal grof Sternberg. Rekel mu je tudi, Masaryk hoče ubiti katoliški nauk, za to pa menda hoče uvesti svoj nauk, ki ga je že pokazal v tem, da ga je bilo sram svojega očeta kočijaža. Za Slovence bo govoril dr. Krek.

Včeraj dne 4. dec. je vložil državni poslanec Roškar s tovariši predlog, naj se spremeni par. 62 državne ljudsko-šolske postave v tem smislu, da prevzame država prispevke za zidanje in vzdrževanje ljudskih šol.

Podpore za Spodnje Štajersko. Na nujne predloge poslancev dr. Korošca in dr. Benkoviča je notranje ministrstvo dovolilo za uime v brežiškem pol. okraju 17.000 K podpore; tudi občani v Jurkloštru dobe podporo.

Kobilice pri Laškem. Na prošnjo poslanca dr. Benkoviča se uvedejo nove poizvedbe v svrhu uničenja te nadloge v laškem okraju.

Politični ogled.

— Petdesetletnico smrti grofa Radeckija so na slovesa nač. n. praznovali dne 24. m. m. na Danaju. Navzočih je 250 Radeckijevih veteranov.

— Pomnožitev domobranstva. Ministrstvo za deželno brambo bo v kratkem predložilo državnemu zboru zahtevo, da se z ozirom na ustanovitev domobranskega topništva poveča število novincev za deželno brambo in sicer prilično za 4000 mož, od katerih bi bilo prišlo na 1908 ena četrtnina. S to zahtevo se zviša tudi proračun domobranstva, ki znaša

Tako je končal Vieira in tiho na prižnici sklonil častitljivo sivo svojo glavo. Množice so pretakale solze radosti in svetega navdušenja; v krogu globoko zamišljene duhovščine brisal si je celo pričujoči kardinal oči.

Tedaj se vzdigne na nasprotni prižnici vitka, koščena postava dominikane. Rujavi, suhi obraz pričal je nedvomno o spokornem življenju, globokih študijah, o mnogih nad knjigami prebedelih nočeh. Iz globočine prs privil se mu je bolesten vzdih:

O, gorje mi! O, nesrečna usoda, ki si me pripeljala semkam na to mesto! Ali naj ugovarjam tako plamtečim besedam, katere smo ravnokar slišali? — Toda kaj moram jaz za to, če moj razum noče, ne sme iti tje, kam bi ga rado spravilo srce! O, Vieira, blagor tebi in tvojim srčnim čutilom, ali razum ugovarja tvojim trditvam!

In nadaljeval je govornik in hotel dokazati, da nauk o brezmadežnem spočetju je vse premalo jasno izrečen v svetem pismu, kakor da bi zamogel biti verska resnica. Slednjič sklone obrnjen k onemu, čegar trditve je pobijal:

Tu imaš sveto pismo in pokaži mi, kje naj iščem tvoj dogma! Nikjer! In vendar bi ravno tega evangelisti ne smeli zanemarjati! —

Pa porečeš, kaj ustno izročilo? Kaj cerkveni učeniki? Res, ti so ta nauk učili, ga razlagali na dolgo in široko. Toda to bili so le pojedinci, ki ne morejo dogem vstvarjati, in bili so — kakor ti, nad katerimi je vladalo njih srce, ne njih razum!

Vtis tega govora bil je velikanski! Nemo so poslušalci zrlji v tla, kardinal se je odpravljal, tiho odšel je raz svoje prižnice Vieira, in nikdo ni ugovarjal učenemu dominikancu. Pamet sicer in razum poslušalcev imel je očitno na svoji strani, ali srce vernikov mu je ugovarjalo z vso močjo.

To ravno je čudovita moč žive besede, da človeka prisili pripoznavati z razumom, kar v srce reže kakor oster nož.

Taka duševna nasprotja pa najtežje prenese priprosti človek.

Doli v široki ladiji stolnice stala je truma mož in neki velikan med njimi. Možje bili so mečarji mesta Sevilje in velikan med njimi bil je mojster Bartolomeo, predstojnik cehe mečarjev.

Kakor tigru so se mu iskrite oči. Srdito povzdigne svojo žuljavo pest in vzklikne, da so ga slišali vsi okoli stoječi:

Por dios! Padre Augustino, to uro bodeš mi ti še obžaloval!

Mojstra Bartolomea besede so razumeti doslovno kakor so izrečene. Bil je veren Španjolec in veren Španjolec se ne šali rad, kakor pravi stara španska prislovica:

Za svojo nevesto in za svojega Boga potegne bravi Španjolec vsikdar nož, če treba!

II.

Druga novica se je raznesla še istega dne po Sevilji.

Mladi Esteban Muriljo (Murillo) se je vrnil iz slikarske šole iz Madrida v svojo domovino. In ni prišel praznih rok; prinesel je seboj krasno sliko, svoje lastno delo, sliko, katero je imenoval „Immaculada Concepcion“ (Brezmadežno spočetje).

Razstavil jo je na ogled v eni mnogobrojnih kolib na stolnem trgu. Pobožnega in radovednega ljudstva se je kar trlo okoli mladega slikarja in njegovega umotvora.

Bilo je k večeru, ali kakšen je večer na začetku zime v Španiji! Rožnata večerna zarja razlivala se je čez strehe in zvonike rajskolepe Sevilje.

Stolpi in brezštevilni stolpiči veličastna katedrale lesketali so se v samem zlatu, čez široko reko Kvadalkvir, ki se vije skozi mesto, pilhal je lahke vetrice in prinašal iz temnih lovorovih gajev ob reki prijetne, oživljajoče dišave.

Ob reki, na ulicah in sosednih gričih povzdigovali so mogočne palme ponosno svoje krone. Po vrhjih zorelo je grozdje temnodre barve — istega leta drugi plod, — in razcvetela so se semtertje samotna drevesca citron; redki so sicer videti njih cveti, pa zato se med njimi tudi že sveti zrelo sadje — zlata jabolka.

Sveti mir obvladal je vso naravo!

Domači vrtovi, ceste, ulice in promenade mesta so vse polne ljudi. Zlasti je velika gnječa pred kolibo Murilje, slikarja.

Postojmo tukaj malo tudi mi.

Kako lepo se ljudje pozdravljajo. Odvseh strani done krepki glasovi:

„Ave Maria purissima! (Zdrava Marija prečista!)“

In prijazno se odgovarja:

„Ave, sin pecados concebida! (Zdrava, brez madeža spočeta!)“

Odkod ti pozdravi? Ali je to navada taka? Menda je pa to samo danes nalašč tako, kljubljivost proti predpoldnešnemu pridigarju v stolnici? Hitro poizvemo, le poslušajmo!

„Ave Maria purissima!“

„Ave, sin pecados concebida!“

Tako se pozdravljata in si roke stiskata ravno pred nami dva možakarja delavskega stanu. In hitro na to eden izmed obeh nadaljuje:

(Dalje prihodnja.)